

שם הקורסים	משפט חוקתי		
מס' הקורס	99-204-01		
שם המרצה	ד"ר איתי בר-סימן טוב		
שנה, סמסטר, מועד	תשפ"ב	סמסטר ב'	מועד ב'
משך הבחינה	שעתיים		
מגבלת מילים	נא לשים לב למגבלת המילים. אין לחרוג ממגבלת המילים.		
חומר עזר; מותר / אסור / נספחים	המבחן בחומר פתוח. מותר להשתמש בכל חומר עזר שהודפס מראש וכן מותר להשתמש בדפי טיוטה. למען הסר ספק, אין להשתמש בחומרים שלא הוכנו והודפסו על ידך מראש.		
הנחיות נוספות	את המבחן יש לפתור לבד ובאופן עצמאי לחלוטין. אין ליצור קשר עם אחרים/ות בזמן המבחן. אנא קראו את השאלות וחשבו עליהן לפני שאתם/ן מתחילים/ות לכתוב את התשובה. הקפידו להפריד עיקר מטפל ולכתוב לעניין. נא לנמק את התשובות, תוך הסתמכות על חומרי הקריאה והטיעונים שנלמדו בשיעור.		

שאלה 1: 100% (עד 2,000 מילים)

הניחו שהכנסת חוקקה את חוק אבעבועות הקוף, התשפ"ב-2022, המורה:

חובת חיסון

1 כל אדם השוהה בישראל למשך כל שהות שהיא, חייב להיות מחוסן מפני אבעבועות הקוף. המפר הוראה זו, דינו עד 7 שנות מאסר.

חובת ענידת תליון בריאות

2 כל אדם השוהה בישראל למשך כל שהות שהיא, חייב לרכוש ולענוד בכל עת תליון בריאות. המפר הוראה זו, דינו קנס של 2,000 ₪. בחוק זה: "תליון בריאות": תליון בצורת קוף שיעוצב על ידי האמן בנצי מילנו, ויימכר לציבור במחיר של 100 ₪ לאדם.

בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר שמטרתו של חוק זה היא להבטיח את בריאות הציבור מפני מחלה קשה ומסוכנת ביותר, הגורמת לבני אדם להיפך לקופים רצחניים. עוד הוסבר כי כדי להתמודד עם סכנה בריאותית כה חמורה אין די בשיטות קונבנציונליות כמו חיסונים, אלא יש צורך גם בכוחה של הפסיכולוגיה החיובית, שלפיה אם כולם יראו את דמות הקוף החמוד בתליון הם יחשבו מחשבות חיוביות ולא יהפכו לקופים רצחניים.

לפי דיווחים שדלפו בתקשורת, הצעת החוק ודברי ההסבר שלה נכתבו למרות התנגדות נחרצת של כל גורמי המקצוע במשרד הבריאות. נטען כי ראשת שירותי בריאות הציבור הבהירה לשרת הבריאות כי מדובר במחלה קלה ביותר הדומה לאבעבועות רוח, אשר גורמת לכל היותר לחום, כאבי ראש, כאבי שרירים, עייפות ופריחה, ולרוב חולפת מעצמה ללא טיפול. עמדת משרד הבריאות הייתה כי אין שום צורך לחסן את הציבור כנגדה. כמו כן, הבהירו מומחי משרד הבריאות כי אין כל בסיס מדעי או רפואי להנחה שתליון יכול לשמור על הבריאות. שמועות נוספות טענו כי שרת הבריאות, טוני מילנו, מעוניינת בחוק כדי להבטיח פרנסה לבנה, האומן הכושל בנצי מילנו. שרת הבריאות דחתה בתוקף את הטענות והדגישה שקראה על המחלה בהרבה אתרי אינטרנט, שמאששים את הקביעות בדברי ההסבר לחוק, ושהיא עושה הכל אך ורק למען בריאות הציבור.

כשהגיעה הצעת החוק לדיון בוועדת הבריאות בכנסת, אסרה שרת הבריאות על גורמי המקצוע ממשרדה להופיע בוועדה או לבקר בפומבי את הצעת החוק. יו"ר ועדת הבריאות, חה"כ סלעית עידן, דחתה גם בקשה של איגוד רופאי בריאות הציבור להופיע בפני הוועדה ולתמוך בטענות גורמי המקצוע במשרד הבריאות כנגד החוק. כן דחתה יו"ר הוועדה בקשות לדבר בפני הוועדה מאת גורמי דת, שטענו שענידת פסל מנוגדת לדתם, וכן בקשות מאת איגוד מבקרי האמנות שטענו שהתליון כל כך מכוער שהוא מכאיב לעין ומהווה עלבון לחוש האסתטיקה. בעת הדיון חברי כנסת מהאופוזיציה ביקשו לשאול שאלות ולשמע את עמדת כלל הגורמים – הן גורמי מקצוע והן מומחי אקדמיה ומגזר שלישי. אולם יו"ר הוועדה סירבה לכך. היא הסבירה כי "מה שחשוב לי זה שחברי הכנסת, שהם מייצגי העם, יבינו מה כתוב בהצעת החוק. אצלנו לא ידברו אף פקיד או אקדמאי מתנשא. רק נבחר הציבור צריכים לקבוע. חוץ מזה, כולנו אוהבים את שרת הבריאות וסומכים עליה". יו"ר הוועדה וידאה שחברי הכנסת קראו את נוסח הצעת החוק ואת דברי ההסבר שלה והבינו את הכתוב, ומיד לאחר מכן, ללא דיון נוסף, היא עברה להצבעה על שני סעיפי החוק, שזכו לרוב של חברי הוועדה. הצעת החוק עברה ברוב גם בשלוש הקריאות במליאה.

למחרת קבלתו של החוק בקריאה שלישית ועוד לפני כניסתו לתוקף, עתרה לבג"ץ עמותת "רבנים ואמנים למען ישראל שפויה" כנגד החוק. דונו בכל הטענות הרלוונטיות שיוכלו להעלות שני הצדדים.

סמכותו של ביהמש לדון כבגץ מגוכנת בס' 15 ו15ג והרוחב ב15ד לחוי השפיטה. עפ הפסיקה ממזרחי והלאה, בסמכות ביהמש לבטל חוקים הסותרים חוי. בנוסף, יש שופטים ומלומדים כי הסמכות לבטל חוקים אינה נותנה רק מכוח חוי אלא גם מכוח פגיעה בעקרונות יסוד של השיטה (**חשין בחוק טל**) אך גישה זו לא התקבלה בפסיקה.

תחילה נבחן האם העתירה עומדת בעילות הסף כלי להתמודדות עם העומס על ביהמש ומנגנון לריסון אקטיביזם שיפוטי.

+7
(1)

זכות עמידה: האם לעמותת "רבנים ואמנים למען ישראל שפויה" (להלן העותרים) יש זכות להגיש את העתירה? יטענו שלפי הגישה המסורתית עומדת להם זכות עמידה כיוון שהם בעלי אינטרס אישי ממשי וישיר שכן הם הנפגעים הישירים מהחוק. לבישת התליון פוגעת בזכותם לחופש דת ובזכות לכבוד שלהם (נדון בהמשך) מנגד הם תטענו שהם אינם כאלה. בנוסף, **באלוני שמגר ברוב** הכיר בעותר ציבורי ללא אינטרס אישי אם העניין נושא אופי ציבורי ממשי הנוגע לשלטון החוק. כשלא קיים עותר בעל אינטרס אישי. **פרוקציה בלירן (הלכה)** הרחיבה ומכירה בעותר ציבורי במקרים הנוגעים לשלטון החוק לאכיפת עקרונות חוקתיים כאלה שפוגעים בצורה ממשית בזכויות כמו שציינתי. כיום ישנה מגמה בפסיקה לחזור לצמצום בזכות העמידה (**סולברג בהר שמש, עיר עמים**) לכן המדינה תטען שיש לדחות את העתירה. העותרים יטענו שהחוק פוגע בנשמת אמה של הדמוקרטיה (לעיל) ולכן עומד בעילת הסף.

שפיטות: האם ראוי שביהמש יכריע בנושא העתירה. **ברק ברסלר (ההלכה)** יוצר הבחנה בין שפיטות נורמטיבית לשפיטות מוסדית. כאשר נורמטיבית הכל שפיט (**שריד**). **ומוסדית** שואל האם ראוי שביהמש יהיה הגוף המתערב בסוגיה משום שאם יתערב יפגע באמון הציבור בביהמש או יפר את הפרדת הרשויות או טיעון אנטי רובני. נהעותרים יטענו כי ביהמש חרט על דגלו הגנה על זכויות אדם (כמו אלו שאציין בהמשך) ולכן עליו להתערב. מנגד המדינה תטען **ששמגר** אמר שכשהמסה העיקרית לא משפטית, כמו כאן, עדיף לא להכניס א הסוגיה לכותלי ביהמש. בנוסף, **אלון בזרובסקי** טוען שלא הכל שפיט (**אקרמן**). יש להפעיל ביקורת שיפטית בריסון רב, התערבו ביהמש תוביל להתערבות בוטה בפעילות הרשות המחוקקת שכן החוק עבר ברוב נדרש וב3קריאות. אי ריסון זה יוביל לפגיעה באמון הציבור בביהמש.

בשלות: האם העתירה בשלה להכרעה שיפוטית? הנטל על העותרים. המדינה תטען כי החוק לא בשל לפי **נאור בתיכון הערבי ריבלין בשוק ההון וגרוניס בגוטמן** שסברו שכאשר **חוק עדיין לא הוחל ולביהמש אין תשתית עובדתית מספקת** לא ניתן לדון. לעניינו, החוק עדיין לא יושם. מנגד, **נאור בהפרטת בתי הסוהר מכירה באפקט המצנן**. העותרים יטענו שנעשתה פגיעה קשה בדמוקרטיה ובזכויות הפרט והדבר יגבה מחיר קשה לתושבים. **ביניש במרכז האקדמי** מכירה בחריג של פגיעה בזכויות הפרט או ליבת הדמוקרטיה. במקרה שלנו לבישת השרשרת תוביל לפגיעה בחופש דת ובכבוד האדם, פגיעה באוטונומיה וזכות לפרטיות. **גרוניס בסבח הלכה מבחן דו שלבי:** האם נושא העתירה משפטי/עובדתי והאם יש סיבה לדון למרות היעדר תשתית עובדתית. המדינה תטען שהנושא עובדתי ואין תשתית האם החוק יפגע או לא מאחר ועדיין לא יושם. העותרים יטענו שהנושא משפטי ואין צורך להמתין לתוצאות הפוגעניות וליצור אפקט מצנן (**סבח, התיכון הערבי**).

המדינה תטען לפי **גובראן בסבח וחיות באיכות השלון - אי מיצוי הליכים**. היה על העותרים לפעול בפניה לרשות מוסכמת לפני הגשת העתירה בחיפזון. מנגד העותרים יענו שאין לקפיד מידי על מיצוי הליכים (**נאור השלטון**).

העותרים יטענו **להנדל בסבח - בשלות חלקית**. סעיף 2 לחוק בו יש חובה לענוד את "שרשרת הקוף", יש פגיעה ברורה ולכן יש לפצל משאר הדיון מכיוון שמדובר בזכויות מהותיות שיפגעו, זו שאלה מהותית ופיצולה יצמיח תועלת לציבור וימנע נזקים עתידיים כמו פגיעה בדת של האוכלוסייה הדתית במדינה ופגיעה באומנים שמאמינים זה עלבון לאסתטיקה.

עפס' 46 לחוי הכנסת ושמגר במזרחי שינוי יכול להיות במפורש או משתמע. העותרים יטענו שמשתמע. מדובר **בפגיעה בנורמה חוקתית** ולכן זו פגיעה ולא שינוי של חוי כבוד האדם. מאחר ולא כתוב באירוע שהחוק הוא חוי, ניתן לומר שחוק זה לא בא לבטל את חוי כבודהא אלא בא לפגוע בזכות המעוכנת בחוי.

החוק חוקק אחרי 92 אז ס' 10 שמירת דינים בחוי כבודהא לא חל.

נפתח בביקורת שיפוטית סובסנטיבית (תוכן החוק) לפי **תורת שלושת השלבים (מזרחי וחסן):**

שלב א- שאלת הפגיעה:

נטל ההוכחה על העותר (ברק בעמותת מחויבות וגרוניס במפיצי הסיגריוץ)

אציין כי הזכויות שנפגעו הן: חו" כבודא (מנויות) - הזכות לחיים ולשלמות הגוף (20 הזכות להוקרה להימנע מלפגוע + ס' 4' הזכות להגשמה, חובה להגשים זכויות, אקטיבי)

הזכות לקניין ס' 3' זכותו של אדם לעשות בקניינו כרצונו

זכות לחירות ס' 5

לא מנויות-

זכות לכבוד ולאוטונומיה (דעקה+חוק טל)

חופש לדת ומדת (מגילת העצמאות)

אציין כי לכל הזכויות מנויות ללא יש לפחות את ההיבט השלילי שברק מכנה הזכות להוקרה, להימנע מלפגוע.

נשאלת השאלה האם ניתן לגזור את הלא מנויות מחוי כבודא, ישנן 4 גישות:

מצמצמת-גידי ספיר - כבודא אינו מקור לזכויות נוספות (לא התקבל בפסיקה) לפיכך לא ניתן לגזור את הזכויות הלא מנויות בעניינו.

מבחן ההשפלה דורנר במילר - רק זכויות בהן הפגיעה גורמת לביזוי והשפלה - בעניינו, הזכות לשוויון שנפגעת כאן גורמת להשפלה כלפי אלו שלא חוסנו, הם ירגישו שונים ומבוזים רק כי הם לא התחסנו. ויצטרכו ללבוש שרשרת משפילה.

הזכות לאוטונומיה נפגעת כי הם אינם יכולים להחליט בעצמם אם הם ירצו להתחסן או ללבוש את השרשרת. לא בטוח שמשפיל.

חופש דת- משפיל כי אנשים עם אמונה ירגישו מבוזים ללבוש שרשרת שנוגדת את אמונם. איך קרוביהם יגיבו

בינים מרחיבה- הלכה- ברק באיכות השלטון - הזכויות הנגזרות קשורות בקשר הדוק לכבודהא: השפלה וביזוי, האדם כתכלית ולא כאמצעי במובן הקאנטיאני (ניכר שלא- אמצעי פסיכולוגי לתחושה טובה כשילבוש) ואוטונומיה (לעיל). הזכויות שציינתי אכן מוגדרות ככאלה.

מרחיבה- כבודהא הוא המקור לכל הזכויות (**ברק בכתובה אקדמית**) לפיכך ניתן לגזור את כל הזכויות הלא מנויות בעניינו.

+18

העותרים יטענו כי עומדים בדרישה שהתקבלה להלכה ויש לעבור להיקף הזכות.

(1)

נכון לגבי כל הזכויות שאמנה להלן - היקף הזכות- לפי ברק בעדאלה (הלכה) היקף הזכות יתפרש באופן רחב ולא יזונום יהיה מקום בשלב פסקת ההגבלה. מנגד **חשין בעדאלה** סבר שגם בשלב זה יש לאזן, לכך הצטרף **גרונס בשטנר ובמפיצי הסיגריות** אך ההלכה כברק.

פגיעה בכבודהא: הזכות לכבוד כתובה בס' 20 (הזכות להוקרה) 41 (זכות להגשמה, ולהגנה מצד ג) אך ביהמש גזר ממנו משמעות רחבה. במובן של איסור/השפלה- (**קטלן חוקן לאסירים**) יטענו שיש **פגיעה בשלמות הגוף** בכך שמחייבים אותם להתחסן. למרות שרופאים סוברים שמדובר במחלה קלה ביותר שגורמת לתסמינים שוליים. חולפת מעצמה. משרד הבריאות אמר שאין צורך לחסן. בנוסף, לבישת השרשרת, למרות שאין כל ריסס מדעירפואי להנחה שתליון יכול לשמור על הבריאות. בנוסף, התליון מכוער ומכאיב לעין ומהווה **עלבון** לחוש האסתט

הזכות לאוטונומיה: הזכרה בפסיקה כחלק מהזכות לכבוד ופורשה בפסיקה שעוללת את האוטונומיה של הפרט (**דעקה, ברק בחוק טל**) מהווה ביטוי מרכזי לזכותו לגבש את אישיותו ושאיפותיו בחופשיות, לעצב את חיו וגורליו באופן שהוא בוחר לנכון. כאן המדינה מחליטה על השוהים בישראל להתחסן ללא רצונם ובכך פוגעים בהחלטתם האישית. כנל לגבי השרשרת.

הזכות לחירות : ס' 5 בחוי כבודא. היקף הזכות לעיל. נפגעה בגלל שמי שלא מתחסן דינו יהיה מאסר 7 שנים ובכך ישלל חירותו(מאסר)

זכות לקניין: ס' 3 לחוי כבודא. זכותו של כל אדם לעשות בקניינו כרצונו (**מפיצי הסיגריות**). אין פוגעים בקניינו של אדם. היקף הזכות לעיל. יש פגיעה כי מחייבים את השוהים בישראל **לרכוש ולענווד** בכל עת תליון בריאות הם פוגעים בקניין. האוכלוסיה צריכה לקנות **מכספה** במחיר של 100 שח!

חופש לדת ומדת(מגילת העצמאות)- בלתי מנויה לעיל. היקף לעיל. האם נפגע? כן. ענידת התליון שהוא פסל נוגד את אמונתם של רבים מישראל.

שלב ב- חוקתיות הפגיעה- פסקת ההגבלה 80 לחוי כבודהא:

+5

בחוק או מכוח הסמכה מפורשת - חוק אבעבעות הקוף לכאורה עומד בתנאי שכן מדובר בחוק שנוצא מתוקיקה ראשית (רוב 31 קריאות) לפי **ביניש במפקד הלאומי (אוביטר)** הדרישה היא לחוק פומבי, נגיש, כללי, חסר עמימות, העדר שרריות ופרסונלי. עומד בתנאים.

ביניש במפקד הלאומי - מיעוט שמאוחר יותר הפך להלכה)- ההסכמה לפגוע בזכויות צריכה להיות ברורה ומוגדרת. הסתכלות על טיב הזכות, **עוצמת הפגיעה ונסיבות המקרה**. המדינה- נסיבות המקרה מצביעות על מחלה קשה ומסוכנת ביותר, הגורמת לבני אדם להיהפך לקופים רצחניים. העותרים- משרד הבריאות אומר שזו מחלה קלה ואפילו אין צורך להתחסן(פירוט לעיל).

הולם את ערכיה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית (ס' 1+2 בחוי כבודא). מעולם לא פסלו חוק עקב רכיב זה מכיוון שהדבר נתון לפרשנות אישית ולכן מניחים שקיים (**גובראן בגלאון**). **לוי בגלאון(מיעוט)** מגדיר מהי יהודית-ציונות, רוב יהודי, סמל (פחות רלוונטי)דמוקרטית-הזכות להגן על עצמנו, המדינה תגיד שהיא מגנה על הבריאות.

(1)

נועד לתכלית ראויה: אם הוא נועד לקדם זכויות אדם או להגשים מטרה ציבורית/חברתית חשובה העולה בקנה אחד עם ערכיה של המדינה (**איחוד משפחות, אדם**). במקרה שלנו נראה כי התכלית המוצגת היא הבטחת בריאות הציבור **ני מחלה קשה ומסוכנת ביותר** (התכלית הדומיננטית). מנגד, תכלית של אינטרס של שרת הבריאות לקדם את פרנסתה של **בנה האומן** שמכין את השרשראות (משנית). בריבוי תכליות נסתכל על הדומיננטית ואם היא ראויה, נעביר את החוק. (**סולאד**) תכלית בריאות **+11**

(1)

מידתיות - בדיקה לפי שכל ישר ומבחן התוצאה- 3 מבחנים מצטברים:

מבחן ההתאמה- קיים קשר רציונלי בין המטרה הראויה שהיא בריאות הציבור לאמצעי הפוגעני שהוא חיוב כל השוהים במדינה להתחסן. מנגד, לא בטוח כי קיים קשר רציונלי בין ענידת תליון שיעזור פסיכולוגית לחיוביות ובכך ימנע את המחלה. (**עדאלה; סלר, חסן, אדם**)

מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה- האם האמצעי החקיקתי אינו פוגע בזכויות מעבר לנדרש וקיים אמצעי חלופי שיגשים את המטרה (באותה המידה) תוך פגיעה פחותה בזכויות (**עדאלה, חסן, אדם**). במקרה זה נראה כי מדובר באיסור גורף שמחייב

את כל השוהים בישראל להתחסן ולענוד תליון. ניתן למצוא פתרון אחר לבעיה- כמו בדיקה אינדיבידואלית לאלו עם מערכת חיסונית חלשה יותר ובכך הם יהיו אלו שיצטרכו להתחסן. או לחסן רק את מי שבסיכון. (עדאלה, חסן).

+20

מבחן תועלת מול נזק: הכי חשוב! שקילת התועלת שתיגרם לציבור מול הנזק שנגרם מנקיטת האמצעי. התחשבות במהות הזכויות הנפגעות ובהיקף הפגיעה בהן. הפגיעה בזכות לכבוד, לאוטונומיה, לשלמות הגוף, לקניין ועוד (לעיל) היא יסודית וחריפה ביותר ולכן נדרש משקל כבד יותר לשיקולים שיצדיקו פגיעה בהם. (עדאלה, חסן). בנוסף, **מבחן המידתיות היחסית- (בית סוריק, עדאלה)** הפחתה קטנה של הגשמת התכלית תוביל במקרה שלנו להפחתה משמעותית של הפגיעה. אם נבקש רק מאוכלוסיה ספציפית להתחסן זה יפחית בהרבה את הפגיעה בזכויות וגם תפחית במעט את הפגיעה בבריאות הציבור (כינחנו יודעים שהמחלה לא באמת קשה ואפילו משרד הבריאות אומר שאין צורך להתחסן).

שלב ג-סעד לא נדון אך אציין כי במידה והחוק אינו חוקי ישנם 3 אפשרויות לסעד: בטלות מוחלטת, בטלות יחסית (האגודה לזכויות האזרח) או השהיית הכרזת הבטלות.

ביקורת שיפוטית על הליך החקיקה: 15' לחוי השפיטה +נמרודי

תקנון הכנסת נמצא בס' 190 לחוי השפיטה

עפ **ברק בנמרודי** ביהמש יתערב כאשר קיים פגם הירוד לשורש ההליך. **בייניש במגדלי העופות** מסבירה שהוא פגם שיש בו פגיעה קשה בעקרונות היסוד של הליך החקיקה ומונה אותם:

1. הכרעת הרוב- מתקיים **מעוגן בחוי הכנסת**

2. שוויון פורמלי- מתקיים **מעוגן בחוי הכנסת**

3. פומביות ושקיפות- לא בטוח שמתקיים. **מעוגן בחוי הכנסת** בדיון בכנסת, אסרה שרת הבריאות על גורמי המקצוע ממשרדה להופיע בוועדה או לבקר בפומבי את הצעת החוק. יו"ר ועדת הבריאות, דחתה גם בקשה של איגוד רופאי בריאות הציבור להופיע בפני הוועדה ולתמוך בטענות גורמי המקצוע במשרד הבריאות כנגד החוק. דחתה בקשות לדבר בפני הוועדה מאת גורמי דת.

4. השתתפות- **החידוש**. לכל חכ יש זכות להשתתף בהליך החקיקה. ההשתתפות כוללת לא רק נוכחות פיזית במליאה, אלא גם לאפשר לחכ את התנאים המינימליים עם שבינו על מה מצביעים. המדינה תטען כי מתקיים כי יו"ר הוועדה וידאה שחברי הכנסת קראו את נוסח הצעת החוק ואת דברי ההסבר שלה והבינו את הכתוב. מנגד, העותרים יטענו כי בעת הדיון חכ מהאופוזיציה ביקשו לשאול שאלות ולשמוע את עמדת כלל הגורמים – הן גורמי מקצוע והן מומחי אקדמיה ומגזר שלישי וסירבו להם. בנוסף ההצבעה הייתה ללא דיון.

+23

הליך החקיקה הנאות- בדיקת איכות התהליך - נראה שחכים טרחו להגיע והביאו להם תשתית עובדתית ודברי הסבר להצעת החוק. מנגד יטענו שלא שאלו שאלות ולא התייעצו עם מומחים למרות שביקשו. **בייניש לא מקבלת את הדוקטרינה.**

מנגד יטענו לפי **ליצרמן** ששם יש נכונות של ביהמש לא להתערב בהליך החקיקה אלא רק על האם הפגם השפיע על תוצאות הליך החקיקה. המדינה תטען כי בכל מקרה החכים היו מצביעים בעד החוק. העותרים יטענו שאם היו מובאים להם התייעצות עם מומחים הם היו מצביעים אחרת.

קוויטינסקי- הרחבות למגדלי העופות. חובה לתת הזדמנון לגבש עמדה- בהיעדר הבאת מומחים הם לא הצליחו גבש עמדה טובה. במוסף, על מנת לגבש עמדה הם צריכים לנהל דיון מינימלי מה שלא היה (הקראת החוק לא נחשבת דיון)

מנגד **מזוז בדעת יחיד** תנגד להרחבתושל סולברג. בפועל, ביהמש לא יטה להשתמש בהם הביקורת החקיקתית. קוויטינסקי הייתה הפעם הראשונה והיחידה עד כה שבוטל חוק לפי ביקורת שיפוטית חקיקה

סדרי עבודת הכנסת וביקורת שיפוטית עליהם 190 לחוי הכנסת

הגישה המסורתית הייתה שאין לביהמש סמכות לפקח על הכנסת (בצול). עם השנים החלה מגמה של פיקוח של ביהמש בעיקר בהליכים מעין משפטיים, כשמדובר בפגם של חריגה מסמכות (פלאטו). עם השנים חלו הרחבות (פנחס). ההלכה כיום היא **מבחן שריד שם ברק** קבע שיש לבחון את מידת הפגיעה הנטענת במרקם החיים הפרלמנטרים ומידת השפעתה של הפגיעה ביסודות המבנה של משטרנו. במקרים כמו כאן, בו יש ניגוד אינטרסים של הכנסת הביקורת תהיה קפדנית יותר (איכות השלטון). כאן, שרת הבריאות מעוניינת בחוק כדי להבטיח פרנסה לבנה האומן הכולל, לכן מדובר בניגוד אינטרסים וקידום הצרכים האישיים שלה

100

(1)

כל הכבוד!

